

ΕΣΩΤΕΡΙΚΑ.

Εγχώριοι εἰδήσεις.

Ἐκ Ναυπλίου.

Κατὰ τὴν πρώτην τοῦ Ἰουλίου μέρας τοῦ ἱαυτοῦ τοῦ Κιουταχῆ καὶ τινες Εὐδαίς Τούρκοι ἐπορευόμενοι ἔως εἰς τὰς Ἀθήνας· ἀλλὰ κτυπηθέντες παρὰ τῶν ἐκεῖ εὐχόμενων στρατιωτῶν, ἠναγκάσθησαν ν' ἀναχωρήσωσιν. Ἰδὼν δὲ μαθάναντες ὅτι εἰσέπλεον εἰς τὴν Ἀττικὴν αὐτοὶ ὁ κεχαγμένος τοῦ Κιουταχῆ, καὶ εὐρίσκεται ἀπὸ τινων ἡμερῶν περὶ τὰς Ἀθήνας. Αὐτὸς δὲ ὁ Κιουταχῆς εὐρίσκειτο ἀκόμη εἰς Θήβας.

Ὁ δὲ παρὰ τῶν ἐνθουσιασμένων φίλων του ἀνίκητος νομιζόμενος καὶ κηρυττόμενος Ἰμπραχίμης, νικηθεὶς καὶ εἰς τὴν κατὰ τῆς Σπάρτης ἐκστρατείαν, ἠναγκάσθη ὅχι μόνον ν' ἀποχωρήσῃ, ἀλλὰ καὶ νὰ ἀναχωρήσῃ ἐκείθεν διόλου. Κατὰ τὰς νεωτέρας εἰδήσεις ἔφθασεν εἰς τὰ Μεσσηνιακὰ Δερβένια.

Ἀνίκητος ἔφάνη ὁ Ἰμπραχίμης ὅπου μόνον δὲν εὐρίσκειν ἀντίστασιν· ἀλλ' εἰς τοιαύτην περιστασιν φαίνεται ἡραὶ καὶ ὁ εὐτιδανώτερος Ἀράπης. Ὁ Ἰμπραχίμης πρέπει νὰ χρεωστῇ τὴν ὑπαρξίν του ὅχι εἰς τὰς τακτικὰς δυνάμεις του ἢ εἰς τὴν προσωπικὴν του ἀξιοσύνην, ἀλλ' εἰς ἐσωτερικὰ τῶν Ἑλλήνων αἰτία, τὰ ὅποια ἂν ἔλειπον ὁ Ἰμπραχίμης ἔαυτον νὰ ἐκτριβῇ εὐθὺς ἐξ ἀρχῆς τῆς εἰς τὴν Πελοπόννησον ἀποβιβάσεώς του, ἢ τοῦλάχιστον ἔμπρισθεν τοῦ κλεινοῦ Μεσολογγίου, καὶ τοῦτο ἡμπορεῖ νὰ ἐρολογήτῃ καὶ ὁ εὐδαίς, ἂν ᾖ τῆς τιμῆς.

Ἀνίκητος φαίνεται τώρα καὶ ὁ ἔμπρισθεν τοῦ Μεσολογγίου περίγειος καὶ αὐτῶν τῶν ἐν τῷ φρονεῖν ἐκείνῳ παιδῶν γενόμενος Κιουταχῆς· ἀλλὰ διὰ τὰς μεγάλας δυνάμεις του· διὰ τὴν προσωπικὴν του ἀξιοσύνην· ὅχι· ἀλλὰ διότι ἀπὸ Μεσολογγίου ἔως εἰς Ἀθήνας δὲν εὐρίσκειν ἀντίστασιν διὰ τὴν ἐκείθεν ἔλθειν τῶν στρατευμάτων. Οἱ αὐτοὶ λοιπὸν ἐχθροὶ φαίνονται καὶ νικητοὶ καὶ ἀνίκητοι· νικητοὶ, ὅταν οἱ Ἕλληνες θέλωσι ν' ἀντισταθῶσιν εἰς αὐτοὺς· καὶ ἀνίκητοι, ὅταν αὐτοὶ ἀδιαφοροῦσιν. Ὡστε τὴν αὐτὴν πηγὴν ἔχουσι καὶ τῶν ἐχθρῶν αἱ νίκαι καὶ πρόσδοι, καὶ τῶν Ἑλλήνων τὰ κακὰ, ὅσα πάσχουσιν ἀδικῶς. Ἀς κινηθῶσιν οἱ Ἕλληνες, καὶ ἡ νίκη θέλει τοῖς ἀκολου-

θήσῃ πάλιν κατόπιον. Ἀς κινηθῶσι μὲ τὴν αὐτὴν ἐκείνην προθυμίαν, μὲ τὸν αὐτὸν ἐκείνων ζῆλον καὶ ἐνθουσιασμόν, μὲ τὸν ὅπου ἐπεβάσπισεν ἐνδόξως ὁ ἀνίκητος χεῖρον τὸ Μεσολόγιον ἢ ἀθάνατος ἐκείνη φρουρὰ, καὶ τότε θέλει φανῇ, ὅτι ὁ Ἰμπραχίμης καὶ ὁ Κιουταχῆς εἶναι ἀνίκητοι. Ἡ Διοίκησις δὲν ἀμέλητε τίποτε τῶν ὅσων τὰ ἱερὰ αὐτῆς καθήκοντα ὑπαγορεύουσι, καὶ εὐνάτο νὰ πράξῃ κατὰ τὰς παρούσας τῆς πατρίδος περιστάσεις, εἰς ἐκκίνηση τῶν στρατευμάτων ἐναντίον τῶν ἐχθρῶν, καὶ οὔτε θέλει ἀμελήσῃ. Ἀλλὰ καθὼς αὕτη δὲν ἀμελεῖ, οὕτως καὶ ἡμεῖς πρέπει νὰ φροντίζωμεν, καὶ τότε ὁ ἐχθρὸς νικᾶται. Προστάζει ἡ Διοίκησις; χρέος ἱερὸν τοῦ καλοῦ πολίτου εἶναι νὰ πείθεται, καὶ νὰ ἐκτελῇ προθύμως ὅτι διατάσσεται νὰ ἐκτελέσῃ. Ἡ προσταγὴ τῆς Διοικήσεως εἶναι προσταγὴ τοῦ ἔθνους, προσταγὴ τῆς πατρίδος, καὶ πᾶς Ἕλληνας χρεωστῇ νὰ πείθεται, καθὼς καὶ ὑποσχεθῇ, καὶ ἀρκώθῃ.

Ἕλληνες! Ἐδειξαμεν πολλάκις εἰς ὅλον τὸν κόσμον, ὅτι παρ' ἡμῶν κείναι καὶ ἡ νίκη καὶ ἡ ἡττα· ἡ ἐλευθερία καὶ ἡ δουλεία· ἡ σωτηρία καὶ ἡ ἀπώλεια· ἡ δόξα καὶ ἡ ἀτιμία. Ἀλλὰ διὰ τί ἐβλοκακούντες προκρίνομεν τὰ δεύτερα παρὰ τὰ πρῶτα; Ἀς κινηθῶμεν ἐναντίον τῶν βαρβάρων· ἂς μὴ τοὺς συγχωρήσωμεν πλέον νὰ δεξάζονται· ἂς τοὺς στερήσωμεν τὴν χαρὰν αὐτὴν. Ἡ πατρίς δακρυρροῦσα προσκαλεῖ τὰ τέκνα τῆς εἰς ἐκδίκησιν· ἂς ὑπακούσωμεν εἰς τὴν φωνὴν αὐτῆς, καὶ διὰ τὴν ὑπακοὴν μᾶς ὑπόσχεται ἐκτὸς τῆς δόξης καὶ αὐταμοιδοῦς ἄλλας, ἅταν εὐτυχίῃ· τὴν σήμερον εἶναι πτωχὴ· τὴν γυνώσκωμεν ὅλοι· ἂς μὴ τὴν βαρύνωμεν, ἂς μὴ τὴν λυπώμεν μὲ τὰς ἀπαιτήσεις μας· ἀλλ' ἂς τρέξωμεν ὅπου μᾶς προσκαλεῖ, ὅπου μᾶς προστάζει — εἰς τὰ ὅπλα.

— Ὁ στρατηγὸς Τζιόγκας εὐρίσκειτο εἰς Πεντεγιοῦς, εἰς τὴν ἐπαρχίαν τοῦ Λιδωρικίου· ὁ δὲ κατ' ἐκεῖνο τὸ μέρος ἀρχηγὸς τῶν ἐχθρῶν Μουσταφά-μπασης, καὶ ὁ μετ' αὐτῶν ἐνωθεὶς Α. Σαφάκης, ἔγραψαν πρὸς αὐτὸν λέγοντες ὅτι, ἂν καὶ δὲν ἔδωκετε κατ' ἐκείνην εἰς ὅσα εἰ ἀγάθῃ τὰ ἔγραψαν, τὸ συγχωρεῖται μὲ ὅλον τοῦτο νὰ ἔχῃ ἑκατὸν μὲν ἀνδράσιν μετ' ἐ-

καὶ νὰ μένη εἰς ὅποιαν ἐπαρχίαν θέλῃ, τοὺς λοιποὺς στρατιώτας ἢ νὰ διώξῃ ἢ νὰ στείλῃ τὰ πλοῖα των. Εἰς τὰ προβλήματα καὶ ζητήματα ταῦτα ἐχθρῶν ἀπεκρίθη σύντομα ὁ Ἕλλην στρατηγός· πλοῖα δὲν δίδω, καὶ ὅποιος θέλῃ, ἅς ἔλθῃ νὰ μὲν πάρῃ. Ὁ Μουσταφά-μπεης παροργισθεὶς ἐκινήθη κατ' αὐτοῦ, ἔχων μεθ' ἑαυτοῦ καὶ τὸν Σιαφάκην. Ἐχθροὶ ἦσαν περίπου 2000, καὶ τὴν 30 τοῦ Ἰουνίου τὸ πρῶτον συνεκροτήθη μάχη, ἣτις διήρκεσε περὶ τρεῖς ὥρας. Οἱ Ἕλληνες ὁρμήσαντες τελευταῖον ἔρριψαν τοὺς ἐχθροὺς εἰς φυγὴν, καὶ τοὺς ἐδίωξαν ἕως τοῦ Σκορδα τοῦ χάνι. Μετὰ τοῦ στρατηγοῦ Τζιόγ-κην καὶ ὁ Ράγκος. Ἐφθασε προσέτι εἰς βοή-θην καὶ ὁ στρατηγὸς Δ. Σκαλτζᾶς, καὶ ἐκτύπη-σε τὸν ἐχθρὸν κατὰ νύκτων. Ἐφρονέυθησαν ἐκ τῶν ἐχθρῶν 49, καὶ 8 ἐπιάσθησαν ζῶντες. Τὰ λάφυρα ἦσαν πολλὰ, καὶ ἐκτὸς τῶν ἄλλων 16 ἵπποι. Ταῦτα μαν-θάνομεν παρ' ἀνθρώπων ἐκεῖθεν ἐλθόντων· προσμένομεν δὲ ἐπισηματέας καὶ λεπτομερεστέρας εἰδήσεις τόσον περὶ τῆς μάχης αὐτῆς, ὅσον καὶ περὶ τῶν ἄλλων τῶν ἐχθρῶν καὶ τῶν ἡμετέρων κινήματων κατ' ἐκεῖνα τὰ μέρη.

Ἐκ Σύρας 23 Ἰουνίου.

Χθὲς περὶ τὴν ἑσπέραν ἐφθασαν εἰς τὸν λιμένα μας πλοῖα ἐκ Κωνσταντινουπόλεως καὶ Σμύρνης, τὰ ὅποια μᾶς ἀναγγέλλουσιν, ὅτι ἡ εἰς τὴν σουλτανικὴν καθέδραν ἐκραγεῖσα ταραχὴ ἐπικρατεῖ ἀκόμη· ὅτι ὁ σουλτάνος ἐξακολουθεῖ νὰ ἐξορίσῃ καὶ φονεύῃ τοὺς ἐνό-χους· ὅτι οἱ γενίτζарοι κατέχουσι τὰ ἐπὶ τοῦ Βο-σπόρου φράγρια, καὶ ἐξ αὐτῶν ὁρμώμενοι βλάπτουσι καὶ αὐτοὶ ὄχι ὀλίγον τοὺς λεγομένους σουλτανικοὺς· ὅτι εἰς τὴν Ἀδριανούπολιν οἱ γενίτζарοι ὑπερισχύ-σαντες ἐφόνευσαν τὸν πασσᾶν, καὶ τοὺς ἀπὸ μέρους τοῦ σουλτάνου, καὶ ὅτι ἐξακολουθεῖ καὶ ἐκεῖ ἡ αὐτὴ σύγχυσις· ὅτι κατέφυγον εἰς τὴν πόλιν αὐτὴν καὶ πολλοὶ τῶν γενιτζάρων τῆς Κωνσταντινουπόλεως· ὅτι ὁ σουλτάνος μελετᾷ νὰ στείλῃ κατ' αὐτῶν ἕξ πασ-σάδες· καὶ ὅτι ἀπὸ τοῦ Τζεκμετζὲ ἕως εἰς Ἀδρια-νούπολιν ἐκόπη ἡ κοινωνία διόλου.

— 25 Ἰουνίου. Χθὲς συνεκροτήθη εἰς τὴν ἐν-ταῦθα ἐκκλησίαν συνέλευσις ὅλων τῶν παροίκων Ἑλ-λήνων, οἵτινες κοινῇ ψήφῳ ἐκλεξαν δημογέροντας κα-τὰ τὸν τρόπον τῶν ἄλλων ἐπαρχιῶν· καὶ οὕτως ἐ-συστήθη τώρα πρῶτον Κοινὸν τῆς νέας ταύτης πόλε-ως, ἣτις ὠνομάσθη Ἐρμούπολις.

Πρακτικὰ τῆς

Φιλανθρωπικῆς Ἑταιρείας.

Τῇ ἕκτῃ Ἰουνίου συνεκροτήθη γενικὴ τῆς ἑταιρεί-ας συνέλευσις, προεδρεύοντος τοῦ Κυρίου Ἐδ. Μάσ-θωνος, καὶ μετὰ τὴν ἀνάγνωσιν τῶν πρακτικῶν τῆς προλαβούσης γενικῆς συνελεύσεως τῆς ἑταιρείας, καὶ τῶν μερικῶν τῆς ἐπιτροπῆς, ὁ Κύριος Γεώργιος Γεν-

νάδιος ὠμίλησεν εἰς πλάτος, ἀποδεικνύων τὴν προσθε-κωμένην ὠφέλειαν ἐκ τῆς αὐξήσεως τῶν μέσων τῆς ἀλληλεδιδασκτικῆς, καὶ τῶν ὁποίων χρήζει μεγάλων καὶ σταθερῶν πόρων, πρὸς ἐπιτυχίαν. Ὁ Κύριος Κωνσταντῖνος Πολυχρονιάδης ἐπρόβαλεν, ὅτι διάφοροι πλούσιοι ἠπειρῶνται, ἀποθανόντες εἰς Ῥωσίαν, ἀφιέ-ρωσαν μεγάλας ποσότητας χρημάτων, τῶν ὁποίων ὁ τόκος νὰ χρησιμεύῃ εἰς τοιαῦτα ἐπωφελεῖ καταστή-ματα εἰς τὴν πατρίδα των· καὶ ἐπειδὴ σήμερον εἰς τὴν ἠπειρὸν δὲν ὑπάρχουσι τοιαῦτα καταστήματα, εὐχῆς ἤθελεν εἶσθαι ἔργον, νὰ ἐνεργήσῃ ἡ Φιλανθρω-πικὴ Ἑταιρεία, ὥστε ὁ πόρος οὗτος νὰ δοθῇ εἰς αὐ-τὴν. Ἡ πρότασις αὕτη ἤρесе· καὶ ἀπεφασίσθη νὰ ἐνεργηθῇ εἰς καιρὸν προσφορώτερον.

Μετὰ ταῦτα ἐγένετο ἀρκετὴ συζήτησις περὶ πόρου προχείρου, καὶ σταθεροῦ, καὶ ἀπεφασίσθη ὅτι, τὰ μέλη τῆς Ἑταιρείας νὰ πληρόνωσιν ἐτησίως ὅσα προ-αίρουσιν· ἐκτὸς τοῦ πρώτου ἔτους τῆς κατατάξεώς των εἰς τὴν Ἑταιρείαν, ὅτε πρέπει νὰ πληρώσωσι κατὰ τὸν ὀργανισμὸν τῆς Ἑταιρείας, δηλ. οὐχὶ ὀ-λιγώτερον τῶν πεντήκοντα γροσίων. Ὁ Κύριος Γεώρ-γιος Γεννάδιος ἐπρόβαλεν ὡς ἀναγκαῖον εἰς τὴν ἐξη-μέρωσιν τῆς ψυχῆς τῆς νεολαίας, νὰ εὑρεθῇ διδάσκα-λος, διὰ νὰ παραδίδῃ τὴν Μουσικὴν εἰς τὸ σχολεῖ-ον. Ὁ Κύριος Γεώργιος Γλαράκης δὲν ἦτον αὐτῆς τῆς γνώμης, παρασταίνων ὅτι ἡ σημερινὴ τῶν Ἑλ-λήνων Μουσικὴ δὲν ἔχει τὴν δύναμιν νὰ ἐξημερόνῃ τὰ πάθη· ἔμεινεν ὅμως ἡ πρότασις αὕτη νὰ ἐξετα-σθῇ, ὅταν τῆς Ἑταιρείας οἱ πόροι γένωσι σημαντικώ-τεροι, καὶ πρὸς τὸ παρὸν νὰ περιορισθῇ τὸ σχολεῖ-ον μόνον εἰς τὴν παράδοσιν τῶν πινάκων τῆς ἀναγνώ-σεως.

Μέλος τῆς ἐπιτροπῆς ἀντὶ τοῦ ἀποθανόντος Π. Πατρῶν Γερμανοῦ ἐκλέχθη ὁ Κύριος Ἀλέξιος Λουκό-πουλος. Κατὰ πρότασιν τοῦ Κυρίου Γεωργίου Γλα-ράκη ἀπεφασίσθη νὰ προσκληθῶσι καὶ καταταχθῶσι μέλη εἰς τὴν Ἑταιρείαν οἱ σημαντικοὶ πεπαιδευμένοι, οἱ ὅποιοι διὰ τῆς παιδείας των θέσται δύναται νὰ ὠφελήσωσι μεγάλως τὴν Ἑταιρείαν. Κατὰ τὴν γνώ-μην ταύτην ἡ συνέλευσις ὁμοφώνως συνηρίθμησε με-ταξὺ τῶν μελῶν τῆς τὸν Κύριον Θεόκλητον Φαρμα-κίδην, ἄνδρα ἀξιόλογον διὰ τὰς γνώσεις καὶ ἀρετάς του.

Περὶ τοῦ ἐν Παρισίοις κατὰ τὴν 1 Μαρ-τίου τοῦ ἐνεστῶτος ἔτους ἀποθανόντος Ἀθανασίου Βογορίδου.

Ὀλίγοι λόγοι παρὰ φίλου εἰς φίλον ἀποθανόντα εἰρημένοι δὲν θέλουσι φανῇ, νομίζομεν, ὀχληροὶ εἰς τοὺς ἀναγνώστας, καὶ μάλιστα ὅταν οἱ λόγοι αὐτοὶ ἔχωσι καὶ τι διδασκικὸν καὶ χρήσιμον, καὶ λέγον-ται εἰς ἄνδρα, ὁποῖος ἦτον ὁ ἐν Παρισίοις ἀποθα-νὼν Ἀθανάσιος Βογορίδης. Ἀς μᾶς συγχωρηθῇ λοι-πὸν νὰ ὁμιλήσωμεν περὶ αὐτοῦ ὀλίγα εἰς τὴν ἡμετέ-ρα ἐφημερίδα.

Ἀθανάσιος ὁ Βογορίδης ἐγεννήθη εἰς τινὰ κόμην ἢ πόλιν τῆς Βουλγαρίας, Καζάν ὀνομαζομένην· ἀλλὰ νέος ὢν ἔτι ἐμετοίκησε πανικεῖ εἰς Ἀρβανιτοχώρι, κομματολιν πλησίον τοῦ Τουρνόβου κειμένην, καὶ παρὰ μετοίκων Ἑλλήνων, καὶ μάλιστα Ἡπειρωτῶν, τὸ πλεῖστον κατοικοῦμένην. Ὁ πατήρ του ἐμπορεύετο, καὶ ἐσύχασεν εἰς Βλαχίαν καὶ Κωνσταντινούπολιν. Ἦτον ἀνθρώπος ἀμαθὴς, ἀλλ' εἶχε νῦν ὑγιᾶ· ἦτον ἀξίος καὶ ἐπιτηδεύς. Συχνάζων εἰς τοὺς εἰρημένους τόπους ἐπατήρησεν ὅτι μεταξὺ τῶν κατοίκων τῶν τόπων αὐτῶν (ἄλλους δὲν εἶδεν, οὔτε ἐγνώριζεν), καὶ μάλιστα τοῦ πρώτου, ὑπάρχει τις διαφορὰ, καὶ διαφορὰ μεγίστη· διότι τὸ ἐπικρατέστερον αὐτῶν μέρος δουλεύει, καὶ ὀλίγοι τινὲς ἄρχουσι, καὶ τὸ ἄρχον αὐτοῦ κόμμα τιμᾶται καὶ προσκυνεῖται παρὰ τοῦ ἐπικρατεστέρου μέρους, λαμπροφορεῖ καὶ τρυφᾷ, ἐν ἐνὶ λόγῳ εὐδαιμονεῖ, ἐν ᾧ πολλοτάτων ἄλλων μυριάδων ἀνθρώποι ζῶσιν ἄτιμοι καὶ καταφρονημένοι, πέπονται, γυμνητεύουσι, κακοδαιμονοῦσι· πανταχοῦ αὐτὸ ἔχει τὰ πρωτεῖα· αὐτὸ εἰς τὰ πολιτικά ἀξιώματα· αὐτὸ εἰς τὰ στρατιωτικά· καὶ ἐν συντόμῳ αὐτὸ εἶναι τὸ πᾶν. Τὸ κόμμα αὐτὸ λέγεται κοινῶς ἐὺγενεῖς ἢ, κατὰ τὴν γλῶσσαν τῆς Κωνσταντινουπόλεως καὶ Μολδοβλαχίας, ἄρχοντες. Παρατηρῶν δὲν ἐβράδυνεν ὁ ἀμαθὴς μὲν, ἀλλὰ φρόνιμος πατήρ να σκεφθῇ εἰς ἑαυτὸν περὶ τοῦτου βαθύτερον, καὶ νὰ ἐξετάσῃ ἀκριδέστερον, πόθεν προέρχεται ἡ μεγίστη αὕτη διαφορὰ μεταξὺ τῶν ἀνθρώπων, ἐν ᾧ ὅλοι εἶναι πλάσματα ἐνὸς δημιουργοῦ, καὶ ὅλοι ἐξ ἐνὸς πατρὸς κατάγονται. Ἀγνοῶν τὰς ἄλλας τῆς λεγόμενης τῆς σήμερον εὐγενείας ἀρχάς, ἄλλο τῆς διαφορᾶς ταύτης αἴτιον δὲν εὗρισκε, κατὰ τὴν κρίσιν του, παρὰ τὴν προκοπὴν (παιδείαν), καὶ ἀποφασίζει ἀμέσως νὰ προκόψῃ καὶ αὐτὸς τοὺς υἱοὺς του, διὰ νὰ γενῶσιν εὐγενεῖς ἢ ἄρχοντες, καὶ τὸ κατέρθωσεν τῶντι.

Κατ' ἐκεῖνον τὸν καιρὸν ἤκμαζε τὸ σχολεῖον τοῦ Βουκουρεστίου, καὶ αὐτὸ ἐκλεξεν ὁ καλὸς οὗτος πατήρ, ὡς πλησιέστερον, καὶ εἰς ἀσφαλέστερον καὶ ἐλευθρότερον τόπον καταστημένον, παιδευτήριον τῶν υἱῶν του. Ἐλαβε λοιπὸν τοὺς τρεῖς υἱοὺς του· τοὺς ὑπῆγεν εἰς Βουκουρέστιον, καὶ τοὺς παρέδωκεν εἰς τὸν μακαρίτην Λάμπρον τὸν Φωτειάδην, διὰ νὰ τοὺς διδάξῃ. Οἱ υἱοί, μήτε τὴν νῦν ὀμιλουμένην τῶν Ἑλλήνων γλῶσσαν ἀκόμη γνωρίζοντες καλῶς, ἐμύηκαν εἰς τὸ προπαρασκευαστήριον τῆς μελλούσης τύχης των, καὶ ἄρχισαν νὰ διδάσκωνται, καὶ ἐστάθησαν ἱκανοὶ καὶ οἱ τρεῖς νὰ μὴ ματαιώσωσι τοιοῦτο πατρὸς τὰς χρηστὰς ἐλπίδας. Ὁ πατήρ δὲν ἐλείπεν ἐν τούτῳ ἀπὸ τοῦ νὰ ἐπισκέπτηται συχνάκις τοὺς υἱοὺς του, καὶ νὰ τοὺς προτρέπῃ, νὰ ἐπιμελῶνται τὴν παιδευσίν των, καὶ συχνότατα ἔλεγε πρὸς αὐτοὺς· «Βλέπετε, παιδιά μου, αὐτοὺς τοὺς ἀνθρώπους, οἱ ὅποιοι λέγονται ἄρχοντες; Αὐτοὶ δὲν ἐγεννήθησαν οὕτως· ἀλλ' ἐγέναν ἀπ' ἑαυτῶν διὰ τῆς παιδείας

καὶ προσωπικῆς των ἀξίας. Θέλετε καὶ σεῖς νὰ γενήτε τοιοῦτοι; ἐπιμεληθῆτε νὰ παιδευθῆτε, καὶ νὰ κατασταθῆτε ἀξιοί. Θέλω, νὰ διδαχθῆτε καλὰ τὴν Ἑλληνικὴν γλῶσσαν, παλαιὰν καὶ νέαν· διότι αὕτη εἶναι γλῶσσα τῶν ἡγεμόνων τῶν δύο τούτων ἡγεμονιῶν, Βλαχίας καὶ Μολδαβίας· γλῶσσα τῶν ἀρχόντων τῆς Κωνσταντινουπόλεως, καὶ γλῶσσα σχεδὸν πᾶν ἀρχόντων τῶν δύο τούτων τόπων. Μετ' αὐτὴν θέλω, νὰ σπουδάσῃτε τὴν Τουρκικὴν γλῶσσαν· διότι αὕτη εἶναι γλῶσσα τῶν κρατούντων· καὶ ὅστις θέλῃ νὰ πριχωρήσῃ καὶ περαιτέρω, πρέπει ἀναγκαίως νὰ τὴν γνωρίσῃ, καθὼς καὶ τὴν Ἀραβικὴν. Ἐκτὸς αὐτῶν τῶν γλωσσῶν μανθάνω ὅτι διδάσκονται οἱ λεγόμενοι ἄρχοντες καὶ τὴν Γαλλικὴν. Μὴν ἀμελήσῃτε λοιπὸν καὶ αὐτὴν· καὶ ἐν συντόμῳ πᾶν ὅτι ἡμπορεῖ νὰ συμβάλῃ εἰς τὸν σκοπὸν τούτον. Ἡ κατάστασίς μου εἶναι μικρὰ· μ' ὅλον τούτο θέλω σὰς ἐξοικονομεῖ, ὅπως ἡμπορῶ, ἕως οὗ νὰ τελειώσῃτε τὰς σπουδὰς σας... Ταῦτα καὶ τοιαῦτα λέγων συχνάκις πρὸς τοὺς υἱοὺς του, ἐνετύπωσεν εἰς πᾶς ἑπ' ἀπαλὰς αὐτῶν ψυχὰς τὴν ἰδέαν τῆς ἀρχοντεύσεως, καὶ κατέρθωσεν ὅτι καὶ προέβητο· διότι ὁ μὲν πρεσβύτερος υἱός, παυσάμενος ἀπὸ τοῦ νὰ συχνάζῃ εἰς τὰ σχολεῖα, μετέβη εἰς Κωνσταντινούπολιν, καὶ διὰ τῆς παιδείας καὶ ἀξίας του ἐπροβιβάσθη τῶντι εἰς τὰ ἀνώτερα καὶ λαμπρότερα πῶν αὐτῶν τῶν Ἑλλήνων ἡγεμόνων τῆς Βλαχίας καὶ Μολδαβίας ἀξιώματα· ἐτιμᾶτο καὶ ἡγαπᾶτο διὰ τὴν παιδείαν, φρόνησιν καὶ ἀξιοσύνην του ὅχι μόνον παρὰ τῶν Ἑλλήνων, ἀλλὰ καὶ παρὰ τῶν Τούρκων, τῶν ὁποίων ἔμαθε ν' ἀπολαμβάνῃ τὴν εὐνοίαν. Τὴν αὐτὴν ὁδὸν ἐβιάσθη καὶ ὁ δεύτερος ἀδελφός· ὁ δὲ νεώτερος ἀδελφός Ἀθανάσιος ἐπροτίμησε μᾶλλον τὴν ἡσυχὴν θεραπεῖαν τῶν Μουσῶν ἢ τὴν θορυβώδη τῶν δυνατῶν περιποίησιν· διὰ τοῦτο δὲν ἠθέλησεν ἀρχοντίαν, ἀλλ' ἀφιέσσωσεν ἑαυτὸν ὅλον εἰς τὴν σπουδὴν.

Ἀθανάσιος ὁ Βογορίδης ἐδιδάχθη ἄριστα τὴν παλαιὰν Ἑλληνικὴν γλῶσσαν παρὰ τῷ Λάμπρῳ, καὶ ἐσπουδάσθη βασιμῶς τὰς ἄλλας ἐπιστήμας, ὅσαι ἐδιδάσκοντο εἰς τὸ σχολεῖον τοῦ Βουκουρεστίου· καὶ νέος ὢν ἔτι τοσαύτην ὑπόληψιν εἶχεν ἐπὶ παιδείᾳ, ὥστε μετὰ τὸν θάνατον τοῦ Λάμπρου ἐπροτιμήθη μετὰ τὸν τότε ἄλλον πρεσβυτέρων διδασκάλων, καὶ ἐκλέχθη αὐτός, δεκαεπτὰ σχεδὸν ἐτῶν ἡλικίαν ἔχων, διάδοχος τοῦ ἀποθανόντος διδασκάλου του, καὶ ἡ ἐκλογή αὕτη δὲν ἦτον παράλογος. Τὴν καθέδραν αὐτὴν τῆς Ἑλληνικῆς γλώσσης ἐκόσμησεν ὁ μακαρίτης ἱκανοὺς χρόνους, τιμώμενος καὶ ἀγαπώμενος παρὰ πάντων, ἔχων συναδελφὸν εἰς τὸ σχολεῖον τὸν σεβάσμιον γέροντα Κ. Βαζδαλάχον.

Ἐν ἔτει 1811 παραιτηθεὶς τῷ σχολεῖον ὁ μακαρίτης Βογορίδης μετέβη κατὰ τὸν Ὀκτώβριον μῆνα εἰς Βιένναν, ἐπὶ σκοπῷ νὰ διδαχθῇ τὴν ἰατρικὴν, καὶ διέτριψεν εἰς τὴν μητρόπολιν αὐτὴν τέσσα ἔτη καὶ ἐπέκεινα, προπαιδευόμενος εἰς τὴν ὁποίαν ἐμελλε ν' ἀσχο-

ληθὲς ἐπιστήμην, καὶ τελειούμενος εἰς τὰς ἄλλας ἐπιστήμης καὶ γλώσσας. Ἐκ Βιέννης μετέβη εἰς Βυρτζβούργον, πόλιν τῆς Γερμανίας, καὶ ἐκεῖ ἐστεφανώθη εἰς τὴν ἰατρικὴν ἐν ἔτει 1816 μετὰ πολλοῦ κρότου. Ὁ αὐτὸς καιρὸν διέτριψεν εἰς τὴν πόλιν αὐτὴν ἐτιμᾶτο καὶ ἠγαπᾶτο μεγάλως παρὰ τῶν διδασκάλων του, καὶ πολλῶν ἄλλων τιμῶν καὶ πεπαιδευμένων ἀνδρῶν διὰ τὴν παιδείαν, φρονήσιν καὶ ἀρετὴν του.

Ὁ αὐτὸς πιστρέψας ἐκ Βυρτζβούργου εἰς Βιένναν ἐστεφανώμενος ἰατρός, διέβη πρὸς καιρὸν εἰς Ἰάσιον εἰς ἐνταύρῳσιν τοῦ πρεσβυτέρου ἀδελφοῦ του, τὸν ὁποῖον εἶχε μεκαεπὶτὰ χρόνους νὰ ἰδῇ· καὶ πάλιν ἐπέστρεψεν εἰς Βιένναν, καὶ ἐσύχναζεν εἰς τὰ νοσοκομεῖα, ἀσκούμενος καὶ γυμναζόμενος εἰς τὴν ἀνθρωποσωτήριον ἐπιστήμην, τὴν ὁποίαν ἐμελλε νὰ μετέλθῃ εἰς τὸ ἐξῆς. Θέλων δὲ νὰ μεταβῇ καὶ εἰς Παρίσιους, ἔκλεξε τὴν διὰ τῆς Ἰταλίας πορείαν, διὰ νὰ ὠφεληθῇ καὶ αὐτόθεν τὸ δυνατόν. Ἐφθασε καὶ εἰς τὴν λαμπρὰν τῆς Γαλλίας μητρόπολιν κατὰ τὸν Αὐγούστου τοῦ 1819 ἔτους, καὶ διέτριψεν εἰς αὐτὴν ἕως τοῦ 1826 Μαρτίου 1, ὅτε καὶ ἐπλήρωσε τὸ κοινὸν χρέος. Διέτριψε λοιπὸν εἰς τὴν πολιτισμένην Εὐρώπην ἀπὸ τοῦ 1811 ἔτους τὸν Ὀκτώβριον ἕως τοῦ 1826 τὸν Μάρτιον, ὅχι τρυφῶν καὶ σπαταλῶν, ἢ εἰς μάτην χρυσουριδῶν κατ' ἄλλους πολλοὺς ὁμογενεῖς, ἀλλὰ σπουδάζων πάντοτε, καὶ ἐπιμελούμενος νὰ ἐκτείνῃ περισσότερον τὴν σφαῖραν τῶν ἰδεῶν του καὶ γνώσεων, καὶ τελειούμενος εἰς τὴν ἰατρικὴν.

Ἐκτὸς τῆς ἀρχαίας Ἑλληνικῆς γλώσσης, τὴν ὁποίαν ἐγνώριζεν ἄριστα κατ' ὅλην αὐτῆς τὴν ἔκτασιν, ἐγνώριζεν ὁ μακαρίτης τὴν Λατινικὴν, Γερμανικὴν, Γαλλικὴν καὶ Ἀγγλικὴν γλῶσσαν. Ἦτον φιλόσοφος, καὶ πολλῶν ἐπιστημῶν ἐγκρατὴς καὶ ὅχι ἐπιπολαίως. Ἐπιμελήθη κατ' ἐξοχὴν τὴν ἰατρικὴν· διότι ἐγνώριζε πολλὰ καλὰ ὅτι ἡ ἐπιστήμη αὕτη ἔχει χρεῖαν ὅχι μόνον πολλῆς καὶ βαθείας σπουδῆς, ἀλλὰ καὶ πείρας μεγάλης, καὶ διὰ τοῦτο καὶ εἰς Παρίσιους δὲν ἔπαυτεν ἀπὸ τοῦ νὰ συχναῖν εἰς τὰ νοσοκομεῖα μέχρι τῆς τελευταίας ἡμέρας τῆς ὑγινοῦς ζωῆς του. Ἦτον βαθὺς εἰς τὸ σκέπτεσθαι καὶ κρίνειν· ἄσκητος, ὑπομονητικὸς καὶ ἐπιμνηστικὸς εἰς τὴν μελέτην, καὶ δὲν ἄβριε τίποτε χωρὶς νὰ τὸ ἐξετάσῃ καὶ ἐνοήσῃ καλῶς. Τισαύτας καὶ τοσαύτας γνώσεις ἔχων, δὲν ἐκυριεύετο οὔτε ἀπὸ τῆς συγγραμμικῆς οὔτε ἀπὸ τῆς μεταφρασματικῆς, πλὴν κοινῶς εἰς τοὺς περισσοτέρους τῶν ὁμογενῶν λογίων· καὶ μόλις ὅχι πρὸ πολλοῦ ἐπεχείρησεν ὁ μακαρίτης, κατὰ παρακίνησιν φίλων, νὰ συγγράψῃ μίαν Γεωγραφίαν παλαιὰν τῆς Ἑλλάδος, παραλληλισμένην μὲ τὴν νεωτέραν, καὶ συνδεδεμένην μὲ ἱστορικὰς παρατηρήσεις καὶ σημειώσεις. Διὰ τὰς πολλὰς καὶ ἀκριβεῖς τοῦ συγγραφέως γνώσεις δὲν ἀμφισβόλλομεν ὅτι τὸ σύγγραμμα αὐτὸ ἤθελεν εἶναι πολλοῦ λόγου ἄξιον, καὶ μάλιστα, ἐν ᾧ ὁ μακαρίτης δὲν εἶχε σκοπὸν νὰ τὸ

ἐκδώσῃ διὰ τοῦ τύπου, πρὶν περιέλθῃ ὁ ἴδιος τὴν Ἑλλάδα, ἐξετάσῃ καὶ ἐγευνήσῃ προσωπικῶς τὰς θέσεις τῶν παλαιῶν πόλεων, καὶ ἄλλων ἐπιστημῶν ἀντικειμένων, εἰς τὸ σχέδιόν του ἀναθερομένων· καὶ ἤθελεν ἐλθεῖν εἰς τὴν Ἑλλάδα ἐξ ἀρχῆς τοῦ ἱεροῦ αὐτῆς ἀγῶνος, ἐὰν δὲν ἐφοδεῖτο, μὴ δώσῃ ἀβυσμὴν ἀδικίου σφαγῆς εἰς τὸν ἀκριτότατον καὶ ἀδικώτατον μέγαν σφαγέα καὶ δῆμιον, τὸν σουλτάνον τῶν Τούρκων· καὶ ἠξεύρομεν πολλὰ καλὰ πόσας ἐλυπεῖτο, διότι δὲν ἐδύνατο νὰ πληρώσῃ καὶ αὐτὸς μικρὸν μέρος τοῦ μεγάλου πρὸς τὴν Ἑλλάδα χρέους. Ἀλλ' ὁ θάνατος προλαβὼν μᾶς ἐστέγησε καὶ τὸν συγγραφέα καὶ τὸ σύγγραμμα.

Κατὰ τὴν ἠθικὴν του χαρακτῆρα ἦτον ὁ μακαρίτης τίμιος, εἰλικρινὴς, σεμνὸς, κόσμιος, μέτριος, ἱλαρὸς, πρᾶξος, ἀνεξίκακος, καὶ εἰς τὰς συναναστροφὰς γλυκὺς, εὐάρεστος καὶ ἀστεῖος. Ἦτον φίλος· εἰλικρινὴς καὶ πιστὸς, καὶ ἐπρέσχε πάντοτε νὰ μὴν ὑπερπηδᾷ τὰ ὅρια τῆς φιλίας, γινόμενος ὀχληρὸς εἰς τὸν φίλον εἴτε ἐν λόγῳ εἴτε ἐν ἔργῳ, ὡς γίνονται πολλοὶ, καταχρῶμενοι καὶ τὸ πρᾶγμα καὶ τὸ ὄνομα τῆς φιλίας.

Τοιοῦτον οὖτα κατὰ τὴν ἠθικὴν χαρακτῆρα, τὴν παιδείαν καὶ τ' ἄλλα φυτικὰ καὶ ἐπικτήτητα προτερήματα τὸν μακαρίτην Ἀ. Βυγορίδην, ἐθρήνησαν οἱ κατὰ τὸν θάνατόν του παρόντες φίλοι, ὁμογενεῖς καὶ ἀλλογενεῖς, καὶ θρηνοῦσιν οἱ ἀπύοντες, καὶ θέλουσιν θρηνεῖν, ὅτι τὸν ἐστερήθησαν. Καὶ ὅσοι ἐγνώρισαν μόνον τὸν ἄνδρα, δὲν ἠμύρνεσαν νὰ μὴ λυπηθῶσιν εἰς τὸν θάνατόν του. Ἐστερήθη καὶ ἡ Ἑλλὰς ἐν τῶν καλῶν αὐτῆς τέκνων, τὸ ὁποῖον ἤθελε γαῖῃ εἰς αὐτὴν πολυειδῶς χρησιμώτατον καὶ ὠφελιμώτατον.

Ἐκ τῆς συντόμου ταύτης βιογραφίας τοῦ μακαρίτου Ἀ. Βυγορίδου βλέπει τις πρὸς τοὺς ἄλλους καὶ τι καταβόρει πατὴρ ἀμαθὴς μὲν, ἀλλὰ φρόνιμος. Ἀποθαίνοντος δὲ τοῦ πατρὸς ἀνέλαβε τὴν ἐπιστατείαν καὶ ἐπὶ μέλειαν τῆς ἀγωγῆς καὶ παιδείας τῶν δύο νεωτέρων ἀδελφῶν ἄλλος φρόνιμος ἄνθρωπος, ὁ πρὸς μητρὸς πάτερ, ὁ ἐπίσκοπος Βράγχας, καὶ οὗτος ἔφερεν εἰς τέλος ὅτι ὁ πατὴρ δὲν ἐπρόφρατε νὰ τελειώσῃ. Εἶθε νὰ εὕρισκον πολλὰ τέκνα τοιούτους γονεῖς, καὶ τοιούτους γονεῖς, τοιαῦτα τέκνα!

